

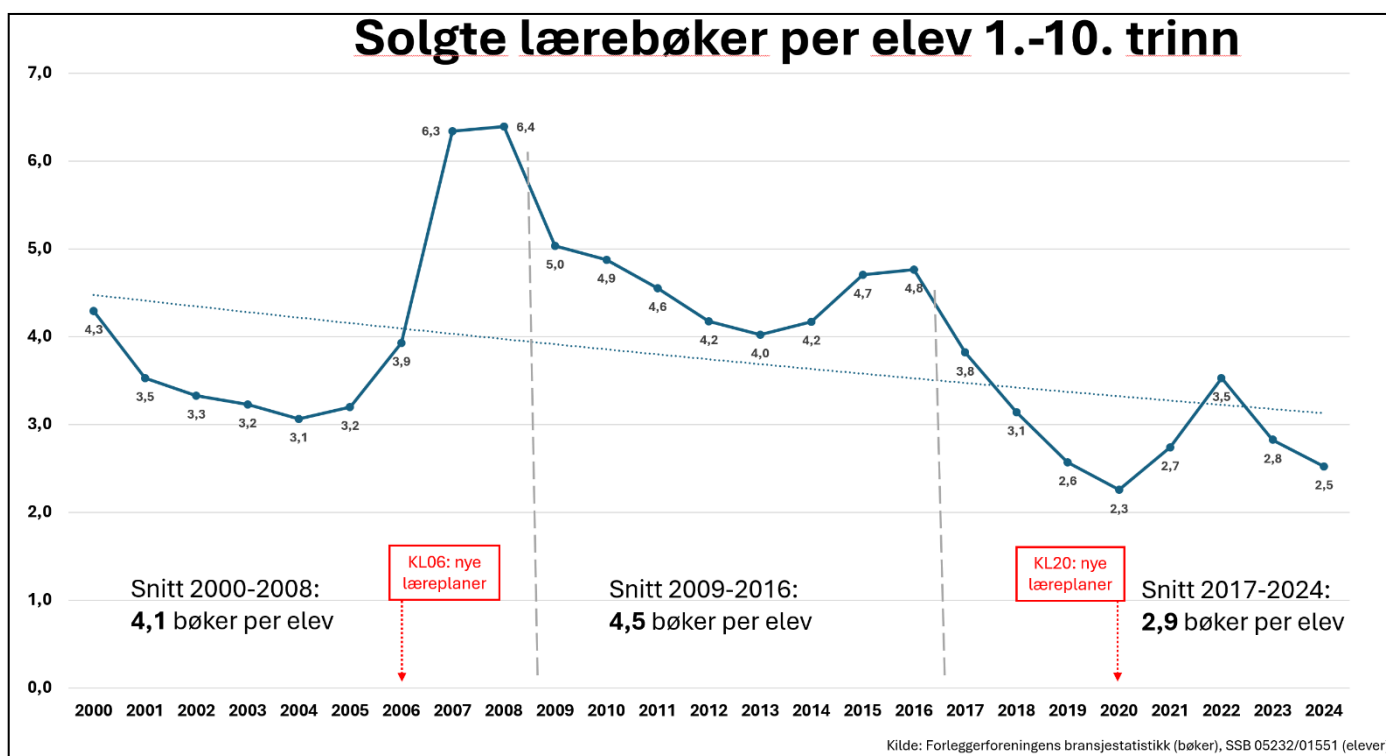
Tall og fakta om læremidler og lærebøker i grunnskolen:

1. SKOLENE BRUKER MER PÅ SKOLESKYSS ENN LÆREMIDLER

- **I 2024 ble det i snitt for landet brukt 1470 kroner per elev til læremidler.** (Beregning og kilder s.3) Dette er estimatet for faktiske utgifter til læremidler delt på antall elever i grunnskolen.
- **Regnet per elev er skolens kostnad til skoleskyss over dobbelt så høy som til læremidler. Dette selv om alle elever trenger læremidler, mens bare 2 av 10 elever trenger skoleskyss¹.** Samme år gikk 0,95 % av brutto driftsutgifter til læremidler, til sammenligning 1,92 % til skoleskyss. (Netto driftsutgifter har 1,21 % for læremidler, og 2,42 % for skoleskyss). (Beregning og kilder s.3)
- Mer læremiddelstatistikk i Forleggerforeningens bransjestatistikk for 2024²([PDF her](#) s75-77). Tallene er mer detaljerte for papirbøker enn for digitale læremidler som ikke kan skille fag på samme måte. Merk: statistikken viser **forlagenes inntekt**, som er lavere enn, og ikke det samme som, utsalgspris. (Mens for tallet per elev øverst her er faktiske utgifter estimert.)

2. SALGET AV LÆREBØKER I GRUNNSKOLEN SYNKER

- Innkjøp av skolebøker og læremidler er syklisk med læreplanreformene. Når det kommer nye læreplaner må læremidlene fornyes. De to siste reformene var i 2006 (LK06) og i 2020 (LK20).
- **I 2024 ble det solgt 2,5 bøker per elev i grunnskolen.** Deler vi de siste 25 årene i tre perioder ser vi at snittet for hver periode har sunket fra vel 4 til rundt 2,9 bøker per elev.
- I 2023 svarte bare 1 av 5 rektorer i grunnskolen at de kjøpte nye læremidler i alle fag³. «Situasjonen er hårreisende» sa Kai Nilsen (kontaktperson grunnskole UDF Trøndelag) da⁴. August 2025 ble det kjent at elever i Askøy bare har én fysisk bok⁵, og at kommunen har brukt midler øremerket ekstra skolebøker til å betale for bøker som allerede var kjøpt inn⁶.
- Samtidig er 1-1-dekning der hver elev har eget nettbrett/PC 98 % i ungdomsskolen, 90 % på 5.-7. trinn og 80 % på 1.-4. trinn.⁷ (Disse tallene gjelder bare maskinvare, ikke læremidler på enhetene)
- Regjeringen regner levetiden på en lærebok til tre år⁸. En rapport laget for KS og Kopinor⁹ fraviker prinsippet og beregner levetid på 10 år, altså mer enn 3 ganger lenger.

¹ <https://www.ssb.no/statbank/sq/10114171>

² forleggerforeningen.no/wp-content/uploads/2025/08/Bokmarkedet_Bransjestatistikk_2024_web_endelig.pdf

³ utdanningsnytt.no/digital-undervisning-digitalisering-grunnskole/undersokelse-blant-rektorer-skolene-har-ikke-rad-til-laeremidler-til-de-nye-laereplanene/366946

⁴ utdanningsnytt.no/grunnskole-kommune-kommuneokonomi/190-kroner-per-elev-til-boker-det-gir-kanskje-en-laerebok-men-den-boka-er-tynn/368903

⁵ <https://redir.opoint.com/?key=AQtuXp7pZV1VrldB1ako>

⁶ dagsavisen.no/nyheter/kan-bli-hardere-i-klumpa-overfor-kommunene/9923865?

⁷ (forskningsprosjektet GrunnDig, Munthe, et al. 2022 s. 46) uis.no/sites/default/files/2022-12/13767200%20Rapport%20GrunnDig_0.pdf

⁸ Beregningen ble brukt av Regjeringen da kostnad for lærebøker i VGS ble flyttet fra elevene til skolen, og gjentatt ved siste læreplanreform.

⁹ <https://www.kopinor.no/nyheter/ny-rapport-halvannen-milliard-artig-brukt-pa-laeremidler/>

3. RIKSREVISJONEN AUG 25: ELEVER OG LÆRERE MANGLER LÆREMIDLER

Bare 1 av 10 lærere har oppdaterte lærebøker i fagene de underviser i, det er betydelige geografiske forskjeller i tilbudet elevene får. ([Rapport om læremidler i skolen \(PDF\)](#))¹⁰

- Skoleeierne har ikke kjøpt læremidler og utstyr som dekker behovet, elevene får ulike forutsetninger for læring, lærerne bruker unødig mye tid på å kompensere.
- Situasjonen er ikke tilfredsstillende og kan svekke kvaliteten på opplæringstilbudet, sier Riksrevisjonen¹¹. Regjeringen anbefales å følge opp mangelen på læremidler og de store forskjellene i hva elever og lærere har tilgang på, og vurdere behovet for ytterligere statlige tiltak.

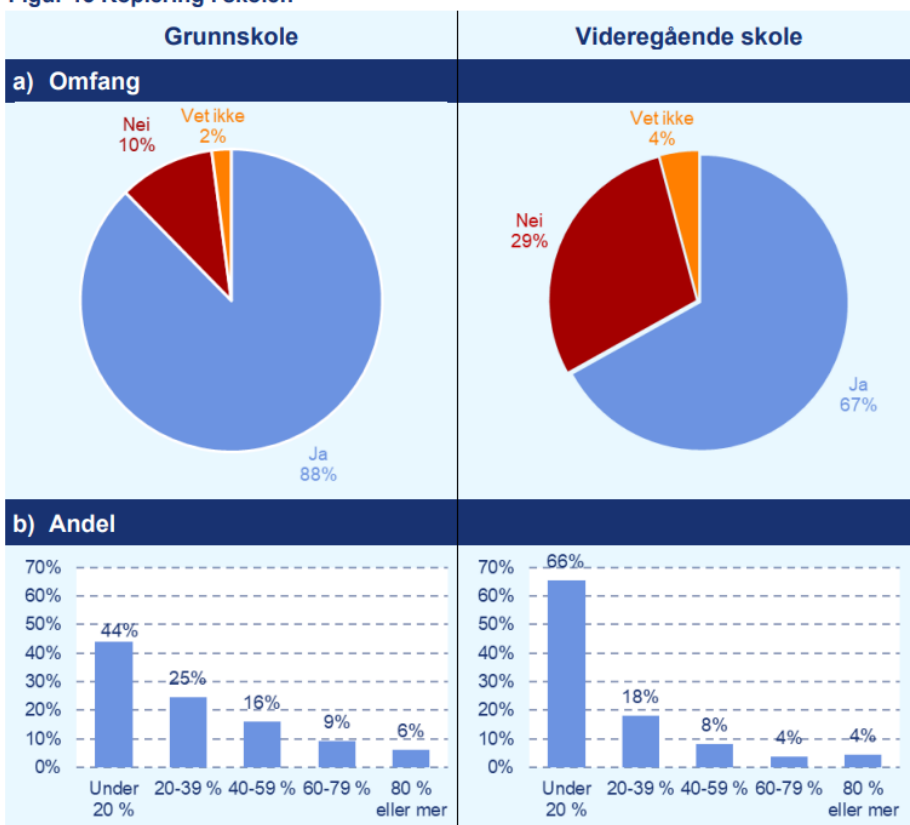
STØRST MANGEL I GRUNNSKOLEN – STORE FORSKJELLER I LANDET

- Bare 12 prosent har oppdaterte, trykte læremidler i alle fagene de underviser i.
- Bare 3 av 10 opplever i stor grad å ha læremidlene de trenger.
- 4 av 10 grunnskolelærere sier at læremiddelmangelen fører til unødvendig tidsbruk.
- Bosted har stor betydning for hvilke læremidler elevene får. Det er betydelige geografiske forskjeller i tilgangen på læremidler og utstyr, særlig i grunnskolen.

MINDRE TILSKUDD TIL LÆREMIDLER NÅ ENN SIST, MYE ULOVLIG KOPIERING

- 9 av 10 lærere peker på at skolen ikke har økonomi til å kjøpe de læremidlene de trenger.
- Halvparten av skolelederne i grunnskolen oppgir manglende økonomisk handlingsrom til å sørge for læremidler som er oppdatert i tråd med de nye læreplanene.
- Tildelinger til kommunene ved LK20 for å finansiere læremidler er 67 % av tilskudd ved LK06, målt i 2024-kroner¹².
- Læreren kan lovlig kopiere inntil 15 %. **I grunnskolen kopierer 55 % av lærerne mer enn 20 % av læreverk.** Dette er ulovlig.

Figur 15 Kopiering i skolen

Kilde: Spørreundersøkelse til lærere. «Som et supplement til læremidlene som er kjøpt inn til elevene, har du det siste skoleåret kopiert/scannet deler av en trykt lærebok eller tatt utskrift/lastet ned fra et digitalt læremiddel?» og «Hvor stor del av læremiddelet vil du anslå at du typisk kopierte/scannet/tok utskrift/lastet ned (fra annet læremiddel enn NDLA)?» N = 2 354 (grunnskole) og 1 757 (videregående skole).

Figur 15 viser at et flertall av lærerne som har svart, 88 prosent av lærerne i grunnskolen og 67 prosent av lærerne i videregående skole, svarer *ja* på at de kopierer læremidler.⁸⁵

¹⁰ riksrevisjonen.no/globalassets/rapporter/no-2024-2025/laremidler-i-grunnskoler-og-videregaende-skoler.pdf

¹¹ kommunikasjon.ntb.no/pressemelding/18612827/elever-og-laerere-mangler-laeremidler?publisherId=17846918&lang=no

¹² Tilskuddene ble delt opp mer i 2020 enn i 2006. Riksrevisjonen skriver at også når man tar med tilskudd til fylkeskommuner og produksjon var samlet tilskudd 15% lavere ved LK20 enn ved LK06. Se Riksrevisjonens rapport s. 13-14 og Figur 4.

Beregninger for utgifter til læremidler:

Utgifter per elev til læremidler og skoleskyss

ELEVTTALL

Elevtall skoleåret 2024/2025 ¹³ (A)	631 369
--	---------

DRIFTSUTGIFTER I SKOLESEKTOREN

I hele tusen

12283: Netto driftsutgifter i grunnskolesektoren Kostrafunksjon 202 Grunnskole ¹⁴ (B)	77 031 795
12235: Korrigerte brutto driftsutgifter i grunnskolesektoren (eks aks) ¹⁵ (C)	97 479 960

KOSTNADER TIL LÆREMIDLER

Estimat kostnad læremidler i grunnskolen (D) ¹⁶	928 757
Andel i prosent av netto driftsutgifter (D / B)	1,21 %
Andel i prosent av brutto driftsutgifter (D / C)	0,95 %

KOSTNADER TIL SKOLESKYSS

Skoleskyss brutto driftsutgifter ¹⁷ (E)	1 866 751
Andel i prosent av netto driftsutgifter (E / B)	2,42 %
Andel i prosent av brutto driftsutgifter (E / C)	1,92 %
Utgifter per elev som får skoleskyss ¹⁸	13 699
Utgifter per elev til skoleskyss (E / A)	2 957
Utgifter per elev til læremidler (D / A)	1 471

¹³ <https://gsi.udir.no/app/#!/view/units/collectionset/1/collection/109/unit/1/>

¹⁴ <https://www.ssb.no/statbank/sq/10114094>

¹⁵ <https://www.ssb.no/statbank/sq/10114095>

¹⁶ Beregning til Riksrevisjonen basert på Forleggerforeningens bransjestatistikk

¹⁷ <https://www.ssb.no/statbank/sq/10114083>

¹⁸ <https://www.ssb.no/statbank/sq/10114096>

■ ■ ■ Da Kleppe skole feiret 150 årsdag tidligere i år var det mange gamle lærebøker på utstilling. De blir det stadig færre av. Foto: Steffen Johan Johnstad (arkiv)

Elevene har bare én fysisk bok: – Må ordne opp

Skole og barnehage

Øremerkede midler til flere lærebøker skaper igjen debatt.

STEFFEN JOHAN JOHNSTAD
steffen.johnstad@av-avis.no

I desember i fjor stilte Benjamin Jakobsen (Ap) spørsmål til kommunestyret om de øremerkede midlene hadde blitt brukt riktig, og om skoler hadde blitt hindret fra å bestille nye skolebøker.

– Foresatte melder at skoler på Askøy nesten utelukkende bruker digitale læremidler. Dersom dette medfører riktighet, er det bekymringsfullt, sa Jakobsen til AV.

I et intervju med NRK sier rektor Kjetil Norland på Klepestø

barneskole at hos dem er det kun én fysisk bok per elev. Den ene er norsk lesebok.

Dette får kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun (Ap) til å reagere sterkt.

– Her må de se på elevene sine. Hvis elevene har én bok så er det altfor lite. Kommunen må ordne opp i dette og gi elevene flere bøker i flere fag, slik at de kan få bedre læring, sier hun til NRK.

– Grunnleggende feil

Benjamin Jakobsen mener at det ikke har blitt flere fysiske lærebøker på Askøy, til tross for de øremerkede midlene.

– De skolene som hadde brukt penger på bøker tidligere, fikk beskjed om at de da hadde brukt sine penger. De pengene som var ment til å komme i tillegg, ble heller en erstatning for det kommunen brukte på bøker, sier han til kanalen, og fortsetter:

– Det mener vi er grunnleggende feil.

Kari Nessa Nordtun, kunnskapsminister (Ap) Foto: Jan Erik Storebø

Ordfører Yngve Fosse sier at det kan stemme at skoler som hadde kjøpt inn bøker tidligere fikk beskjed om at de hadde brukt opp midlene.

Skolesjef Frode Monsen sier til NRK at øremerkede midler kan brukes til å betale for innkjøp som var gjort før regjeringen kom med ekstra midler.

Kunnskapsministeren avviser at kommunene kan bruke øremerkede ekstra midler til å betale for tidligere innkjøp.